

Programiranje za Internet

predavanja
v.as.dr. Samir Lemeš
slemes@mf.unze.ba

28. ASP

- Uvod u ASP
- Kako izgleda ASP stranica?
- Kako testirati ASP stranicu?
- ASP objekti: Application, Request, Response, Server, Session

Uvod u ASP

- ASP koristi skript jezik na strani servera da bi komunicirao sa drugom aplikacijom (koja, npr. obrađuje podatke).
- Novost kod ASP-a je da se ta skripta izvodi na serveru neposredno prije nego se stranica pošalje korisniku.
- Zapravo, rezultat izvođenja skripte je nova stranica.

Uvod u ASP

- Proces formiranja ASP stranice:
  1. Kreira se HTML stranica zajedno sa skript kodom
  2. Kôd skripte se izvodi i kao rezultat nastaje nova stranica
  3. Nova stranica se šalje korisniku; korisnik ne mora znati da li je ta stranica statička ili je nastala kao rezultat nekog programa koji se izvodi na serveru.

Kako izgleda ASP stranica?

- ASP stranice su vrlo slične HTML stranicama, jer sadrže HTML kod zajedno sa skript kodom.
- Osnovna razlika je dodatni skript kod.
- ASP stranice imaju ekstenziju .ASP, dok HTML stranice imaju ekstenziju .HTM ili .HTML

Kako izgleda ASP stranica?

```
<HTML>
<HEAD><TITLE>VBScript stranica</TITLE></Head>
<SCRIPT LANGUAGE=VBScript RUNAT=Server>
  MsgBox "ASP je zanimljiv!"
</SCRIPT>
<BODY>
<BR>
<B>Ovo je jednostavan HTML dokument.</B>
</BODY>
</HTML>
```

Kako izgleda ASP stranica?

- Microsoft je uveo i kraću notaciju za pisanje ovog koda:
`<%MsgBox "ASP je zanimljiv!" %>`
- koju ćete najčešće sresti kod ASP stranica. Uočite da su delimiteri `<% i %>` zamijenili cijeli prethodni blok.
- Ako želite da koristite iste delimitere, ali neki drugi skript jezik, npr. JavaScript, morate kao prvu liniju navesti:
`<%@LANGUAGE=JavaScript%>`

Kako izgleda ASP stranica?

- Primjer sa petljom, gdje se ispisuju poruke u svih sedam fontova:
`<HTML>`
`<% For Count = 1 TO 7 %>`
`<FONT SIZE = <%=Count %> >`
`ASP je zanimljiv <BR>`
`</FONT>`
`<% Next %>`
`</HTML>`

Kako testirati ASP stranicu?

- Rezultat prethodno prikazanog primjera, kad se pogleda u browseru:
`<HTML>`
`<FONT SIZE = 1> ASP je zanimljiv!<BR> </FONT>`
`<FONT SIZE = 2> ASP je zanimljiv!<BR> </FONT>`
`<FONT SIZE = 3> ASP je zanimljiv!<BR> </FONT>`
`<FONT SIZE = 4> ASP je zanimljiv!<BR> </FONT>`
`<FONT SIZE = 5> ASP je zanimljiv!<BR> </FONT>`
`<FONT SIZE = 6> ASP je zanimljiv!<BR> </FONT>`
`<FONT SIZE = 7> ASP je zanimljiv!<BR> </FONT>`
`</HTML>`
- Personal Web Server i IIS se ne mogu instalirati na Windows XP Home Edition!!

ASP objekti

- Application object
- Request object
- Response object
- Server object
- Session object

ASP objekti: Application

- Objekat *Application* se koristi za dijeljenje informacija između svih korisnika web sajta (svih asp datoteka na sajtu)
- Kako objekat *Application* može dijeliti više od jednog korisnika, koriste se metode *Lock* i *Unlock* da se spriječi simultano dijeljenje od strane više korisnika.
- Objektu *Application* može se pridružiti bilo koja željena varijabla na sljedeći način:
`Application("ImeVariable")=vrijednost`

ASP objekti: Application

- Primjer: Program za prebrojavanje posjetilaca:
`<HTML>`
`...`
`<%`
`Application.Lock`
`Application("BrojPosjeta") =`
`Application("BrojPosjeta") + 1`
`Application.Unlock`
`%>`
`Ova strana je posjećena`
`<% = Application("BrojPosjeta") %> puta!`
`</HTML>`

ASP objekti: Request

- Request objekt služi da bi korisnik mogao predati parametre (vrijednosti) serveru, najčešće putem forme:

```
<FORM METHOD="POST"
ACTION="script/upitnik.idc"><BR>
Ime: <INPUT NAME="ime"><BR>
Spol:
<INPUT NAME="spol" TYPE=RADIO VALUE="m">Muski
<INPUT NAME="spol" TYPE=RADIO VALUE="z">Zenski
<P>Hvala na odgovorima. </P>
<INPUT TYPE=SUBMIT>
</FORM>
```
- Request objekt služi za dohvaćanje upisanih podataka, npr.

```
<% Request.Form("ime") %> ili <% Request("ime") %>
```

ASP objekti: Response

- Ovaj objekt služi da se pošalje poruka korisniku, najčešće preko kolačića (Cookies).
- Tako, npr. kolačić može specificirati jezik kojeg korisnik želi. Kako različiti ljudi mogu koristiti različite jezike, ova varijabla ne može biti zajednička za aplikaciju već je specifična za korisnika.
- Server može specificirati jezik preko kolačića na sljedeći način:

```
<% Response.Cookies("Jezik")="Hindu" %>
```
- Kod izvođenja ovog koda server će generirati poseban HTTP header i poslati ga browseru. Kasnije je moguće pročitati vrijednost kukija:

```
Vi ste izabrali
<% Request.Cookies("Jezik") %>jezik!
```

ASP objekti: Server

- Najvažnija funkcija ovog objekta je da omogući korištenje postojećih COM komponenti.
- Tako, npr. ako se želimo povezati na bazu podataka preko ADO (ADO je COM komponenta koja omogućuje povezivanje na postojeću bazu podataka i često se koristi u VisualBasic aplikacijama) učinit ćemo to na sljedeći način:

```
<% Dim dbConn
Set db =
Server.CreateObject("ADODB.Connection")
... %>
```

ASP objekti: Session

- Ovaj objekt služi za čuvanje stanja (varijabli) koje neki korisnik želi samo za sebe tokom svoje sesije (za razliku od varijabli u Application objektu koje su dostupne svim korisnicima).
- Tako npr. možemo spremići ime i dob korisnika u varijable Ime i Dob i slobodno ih koristiti iz drugih stranica.
- Ove varijable postaju neaktivne ako zatvorimo browser, ili ako smo neaktivni neko vrijeme (obično 20 minuta).

ASP objekti: Session

- Primjer:

```
<%
Session("Korisnik") = "Jasmina"
Session("Dob") = 18
...
%>
```
- Ove varijable možemo kasnije koristiti iz drugih ASP stranica:

```
Zdravo <%Session("Korisnik")%>.
Ti imas <%Session("Dob")%> godina.
```